

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СТРАХОВІ ПОСЛУГИ»
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Назва кафедри	Фінансів, банківської справи та страхування
Мова викладання	Українська
Керівник/автор курсу	Богріновцева Людмила Миколаївна , кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Профайл керівника курсу	http://nasoa.edu.ua/spivrobotnyky/bogrinovtseva-lyudmila-mikolayivna/
Контактна інформація керівника курсу (e-mail)	LBohrinovtseva@nasoa.edu.ua

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг	Кредитів ECTS	Годин	За видами занять:					
			Лекцій	Практ. занять	Лабор. занять	Індив.-консульт.	Сам. підготовка	Вид підсумкового контролю
	Денна форма навчання							
	4	120	20	22			78	Залік
	Заочна форма							
4	120	2	4			114	Залік	

Опис дисципліни	Навчальна дисципліна: «Страхові послуги» є вибірковою компонентою навчального плану. Як вибіркова складова, вивчення дисципліни дозволить здобувачу вищої освіти сформувати індивідуальну освітню траєкторію. Мета вивчення навчальної дисципліни полягає в формуванні базових знань з питань теорії формування та практичного застосування механізмів надання страхових послуг юридичним і фізичним особам та розвитку ринку страхових послуг в сучасних умовах. Завдання вивчення навчальної дисципліни: визначення сутності страхової послуги як економічної категорії; засвоєння класів страхових послуг та дослідження особливостей їхньої реалізації; дослідження особливостей механізму надання страхової послуги; формування знань щодо особливостей надання страхових послуг за основними класами страхування; розуміння сутності, необхідності використання та можливостей розширення асортименту страхових послуг з урахуванням ринкового попиту на ці послуги та необхідності їх імплементації в сучасних умовах; дослідження ефективності механізму державного регулювання ринку страхових послуг; оволодіння сучасною нормативно-правовою базою у сфері страхових послуг. Формат проведення дисципліни: лекції, практичні (семінарські)
------------------------	---

	заняття, самостійна робота. Здобувачі вищої освіти мають змогу отримати індивідуальні консультації.
Професійні компетентності	У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати: - економічний зміст страхової послуги та її особливості; - етапи формування та реалізації страхової послуги; - особливості оформлення страхового договору щодо купівлі-продажу страхової послуги; - сутність, види та форми страхової послуги з особового страхування; - сутність, види та форми страхової послуги з майнового страхування; - сутність, види та форми страхової послуги з страхування відповідальності; - сутність, структуру та функціональне призначення ринку страхових послуг; - особливості та принципи державного регулювання ринку страхових послуг; - сучасну нормативно-правову базу у сфері страхових послуг.
Програмні результати навчання	У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен вміти: - орієнтуватися на ринку страхових послуг щодо обґрунтовано вибору та впровадження страхової послуги; - аналізувати необхідність та ефективність страхової послуги; - управляти якістю страхової послуги з метою врахування потреб страхувальника; - розробляти програму зниження ризику страхової діяльності; - застосовувати методичні прийоми при визначенні ефективності страхової послуги; - аналізувати вітчизняний та світовий ринок страхових послуг; - здійснювати аналіз основних показників діяльності ринку страхових послуг.
Тематика навчальної дисципліни	Змістовий модуль 1. Сутність страхової послуги та особливості її надання в особистому страхуванні Тема 1. Сутність страхової послуги й особливості її реалізації Тема 2. Порядок укладання та виконання договору страхування Тема 3. Страхові послуги зі страхування життя та додаткових пенсій Тема 4. Надання страхових послуг від нещасних випадків Тема 5. Послуги медичного страхування Змістовий модуль 2. Надання страхових послуг з майнового страхування та страхування відповідальності Тема 6. Страхова послуга із страхування підприємницьких ризиків Тема 7. Послуги на ринку сільськогосподарського страхування Тема 8. Сутність і зміст страхової послуги із страхування технічних ризиків Тема 9. Особливості надання страхової послуги із страхування кредитних та фінансових ризиків Тема 10. Надання страхових послуг на ринку автотранспортного страхування Тема 11. Страхові послуги з морського страхування Тема 12. Страхові послуги з авіаційного страхування

Методи навчання	Тема 13. Послуги на ринку страхування майна і відповідальності Для досягнення навчальних цілей, розвитку особистісних якостей і професійної підготовки здобувачів освіти передбачається застосування різноманітних методів навчання, зокрема: - словесні (лекція, семінари, бесіда, розповідь); - наочні (ілюстрація, демонстрація, презентація); - практичні (збір інформації, її економічна обробка, розрахунки, графічно-схематичне зображення інформації); - репродуктивні та продуктивні (дослідницькі, пошукові, частково-пошукові); - стимулювання та мотивації навчання (пізнавальні та навчальні дискусії, імітації); - контролю і самоконтролю (усні та письмові перевірки, тестування тощо).
Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни	Комп'ютери з програмним забезпеченням для виконання різних видів освітньої діяльності: Microsoft Office, Веб-браузери. Мультимедійний проектор, комп'ютер або ноутбук, використання платформи Microsoft Teams та Moodle для дистанційного навчання.
Політики навчальної дисципліни	Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти НАСОН є передумовою для ефективного опанування результатами навчання і отримання позитивної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Складові політики академічної доброчесності регламентуються: Положенням про академічну доброчесність Національної академії статистики, обліку та аудиту, затвердженим рішенням Вченої ради НАСОН, протокол від 24 квітня 2020 р. № 8. Відповідно до Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСОН та Положення про академічну доброчесність у НАСОН у разі виявлення викладачем порушення студентом норм та правил академічної доброчесності, викладач зобов'язаний застосувати норми п.11.8.3 Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСОН, зокрема: «повторне проходження оцінювання (тест, контрольна робота, залік, іспит тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента (модуля) освітньої програми» Політика щодо відвідування занять. Здобувачі вищої освіти денної форми навчання зобов'язані відвідувати заняття. Поважними причинами для відсутності на заняттях є хвороба, академічна мобільність або інші випадки відсутності, які підтверджені документально. Якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та відповідно до графіку консультацій викладача. Політика щодо перескладання. Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватися термінів виконання усіх завдань, передбачених програмою навчальної дисципліни. Ліквідація академічної заборгованості та перескладання заліку проводиться після закінчення екзаменаційної сесії за окремим розкладом, складеним навчально-методичним відділом. Політика щодо оскарження результатів оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням рівня його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку

	відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Національній академії статистики, обліку та аудиту, затвердженого рішенням Вченої ради НАСОА, протокол від 25 травня 2020 р. № 9.
--	--

КРИТЕРІЇ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

За результатами семестру здобувач вищої освіти отримує підсумкову оцінку за 100-бальною системою, яка розраховується як накопичена сума отриманих балів за всі види поточного, модульного та підсумкового контролю.

Умовою допуску до підсумкового контролю є набрання здобувачем вищої освіти 35 балів у сукупності за всіма темами дисципліни.

Якщо за результатами модульно-рейтингового контролю здобувач отримав сумарну кількість балів за два змістовні модулі, що не перевищує 34 бали, то здобувач вважається таким, що не виконав усі види робіт, які передбачаються навчальним планом з дисципліни «Страхові послуги» і направляється на повторний курс вивчення дисципліни.

Форми контролю	Види навчальної роботи	Оцінювання
<i>Денна форма навчання</i>		
ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	Робота на лекціях	-
	Робота на семінарських / практичних заняттях	Максимум – 3 бали
	Творче завдання: виконується у формі тез доповідей (написання та прийняття до публікації)	Максимум – 15 балів
МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ	Модульний контроль № 1	Максимум – 8 балів
	Модульний контроль № 2	Максимум – 8 балів
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	Залік	Максимум – 30 балів
<i>Заочна форма навчання</i>		
ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	Робота на лекціях	-
	Робота на семінарських / практичних заняттях	-
	Модульний контроль № 1	Максимум – 35 балів
	Модульний контроль № 2	Максимум – 35 балів
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	Залік	Максимум – 30 балів

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ

Поточний та модульний контроль															Залік	Сума	
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2											TЗ
T1	T2	T3	T4	T5	МКР	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	МКР	15	30	100
3	3	3	3	3	8	3	3	3	3	3	3	3	3	8			

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Критерії оцінювання поточного контролю

Поточний контроль проводиться викладачем на практичних заняттях протягом семестру шляхом перевірки завдань за кожною темою курсу та виконання творчого

завдання у формі тез доповідей (написання та прийняття до публікації) (всього 54 бали за семестр).

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- стандартизовані тести;
- тези, статті, реферати, есе по питаннях самостійного вивчення;
- завдання розрахункового характеру;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- презентації здобувачів та виступи на наукових заходах;
- інші види творчих та групових завдань.

Практичні заняття передбачають обговорення питань теми, розгляд нормативно-правової бази, проведення дискусій з основних проблем і питань, які розглядаються на практичному занятті. Робота на практичному занятті передбачає усне та письмове опитування. Максимальна кількість балів, отримана здобувачем вищої освіти на практичному занятті становить 3 бали. Самостійна робота здобувачів вищої освіти полягає в опрацюванні проблемних теоретичних та практичних питань. Виконання самостійної роботи оцінюється під час проведення практичних занять у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

**Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти
на практичних заняттях**

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
1-2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Творче завдання спрямоване на закріплення теоретичних знань та набуття практичних навичок з дисципліни «Страхові послуги». Завдання виконується протягом опрацювання тем змістовного модуля 1 та 2.

Творче завдання з дисципліни виконується у формі написання та публікації (прийняття до публікації) тез доповідей.

Орієнтовний перелік тем для підготовки тез доповідей (тема може коригуватися, за погодженням з викладачем):

1. Економічна необхідність і значення страхового захисту від нещасних випадків
2. Забезпечення платоспроможності страхових компаній в Україні
3. Інвестиційна діяльність страхових компаній в Україні
4. Інтернет-страхування на ринку страхових послуг України
5. Концепція асирансу та її практичне застосування в медичному страхуванні осіб, які від'їжджають за кордон
6. Медичне страхування в умовах медичної реформи
7. Необхідність і значення страхування технічних ризиків

8. Об'єднання страховиків та їх роль на ринку страхових послуг
 9. Особливості розвитку особистого страхування в Україні
 10. Особливості страхування сільськогосподарських підприємств України
 11. Перспективи розвитку страхових компаній в Україні
 12. Проблеми та перспективи страхування вантажів в Україні
 13. Розвиток маркетингу страхових послуг
 14. Розвиток ринку страхування життя в Україні
 15. Роль Ліги страхових організацій України у розвитку ринку страхових послуг
 16. Роль пенсійного страхування у системі недержавного пенсійного забезпечення в Україні
 17. Роль реклами в реалізації страхових послуг
 18. Роль страхових посередників у реалізації страхових послуг
 19. Роль страхування у забезпеченні потреб підприємця у страховому захисті
 20. Світовий ринок страхових послуг: стан, проблеми, перспективи
 21. Стан та перспективи розвитку екологічного страхування
 22. Стан та перспективи розвитку майнового страхування в Україні
 23. Страхова послуга і дослідження попиту на неї
 24. Страхові резерви: склад, порядок формування та інвестування
 25. Страхування автотранспортних засобів (авто-каско) та його розвиток в Україні
 26. Сучасний стан та перспективи розвитку морського страхування в Україні
 27. Сучасний стан та перспективи розвитку перестрахування на ринку страхових послуг України
 28. Фінансова стійкість страхової компанії
 29. Формування ефективної системи страхування депозитів в Україні
 30. Формування та розвиток ринку страхових послуг України
- Творче завдання з дисципліни оцінюється в 15 балів.

Критерії оцінювання модульного контролю

Формою модульного контролю є модульні контрольні роботи, які проводяться у формі тестових завдань закритої форми, що формуються та виконуються в системі Moodle, та оцінюються від 0 до 8/35 балів.

Розподіл балів в межах модульних контрольних робіт

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання (денна/заочна форма)
Тестові завдання закритої форми	8 (50×0,16) / 35 (50×0,7)
Всього	8 / 35

Критерії оцінювання підсумкового контролю

Формою підсумкового контролю є диференційований залік, який проводиться у формі тестових завдань закритої форми, що формуються та виконуються в системі Moodle, та оцінюється від 0 до 30 балів.

Розподіл балів в межах підсумкового контролю

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Тестові завдання закритої форми	30 (60×0,5)
Всього	30

Критерії оцінювання тестових завдань закритої форми

Критерії оцінювання	Кількість балів
Здобувач дав правильні відповіді на 90-100% тестових запитань	27-30
Здобувач дав правильні відповіді на 82-89% тестових запитань	23-26

Здобувач дав правильні відповіді на 74-81% тестових запитань	20-22
Здобувач дав правильні відповіді на 64-73% тестових запитань	17-19
Здобувач дав правильні відповіді на 60-63% тестових запитань	15-16
Здобувач дав правильні відповіді менше ніж на 60% тестових запитань	0-14

Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Оцінка за національною шкалою	Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS	
Залік		Оцінка	Пояснення
Зараховано	90-100	A	Здобувач вищої освіти демонструє високий рівень знань навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі дисципліни, достатньо реалізовує теоретичні положення дисципліни в практичних розрахунках, виконав практичні завдання відмінно або з незначною кількістю помилок. За час навчання при проведенні практичних занять проявив вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, може відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються
	82-89	B	Здобувач вищої освіти демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною
	74-81	C	Здобувач вищої освіти в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідає програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але допускає окремі неточності. Помилки у відповідях та розрахунках не є системними. Знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення при проведенні практичних занять та поясненні прийнятих рішень, в межах дисципліни, що вивчається.
	64-73	D	Здобувач вищої освіти засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений програмою дисципліни. При вирішенні практичних завдань допускає значну кількість недоліків і суттєвих помилок
	60-63	E	Здобувач вищої освіти має певні знання, передбачені в програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, здобувач вищої освіти з труднощами пояснює правила вирішення практичних завдань дисципліни, відсутнє розуміння порядку виконання завдання та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.

<i>Незараховано</i>	35-59	FX	Здобувач вищої освіти може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму дисципліни здобувач вищої освіти виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних робіт в більшості є неправильними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача вищої освіти відсутні. Здобувач вищої освіти має можливість повторного складання
	1-34	F	Здобувач вищої освіти повністю не виконав вимоги програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Обов'язковий повторний курс

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ

1. Економічна необхідність, сутність і значення страхового захисту громадян від нещасних випадків.
2. Загальна характеристика медичного страхування та аналіз основних його систем.
3. Нетрадиційні канали реалізації страхових послуг та їх характеристика.
4. Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.
5. Особливості організації та напрями морського страхування.
6. Особливості страхування від нещасного випадку (у тому числі на випадок виробничої травми та професійного захворювання).
7. Особливості страхування від нещасного випадку (у тому числі на випадок виробничої травми та професійного захворювання).
8. Особливості страхування додаткових пенсій.
9. Особливості страхування інших фінансових ризиків (крім визначених класами 14, 15).
10. Особливості укладання договорів страхування від збитків.
11. Особливості укладання договорів страхування відповідальності.
12. Особливості укладання договорів страхування життя та/або здоров'я.
13. Порядок дострокового припинення дії договорів страхування.
14. Роль та значення реклами на ринку страхових послуг.
15. Страхові посередники на ринку страхових послуг.
16. Страхування будівельно-монтажних ризиків.
17. Страхування від перерв у виробництві внаслідок знищення або пошкодження майна.
18. Страхування відповідальності авіаційного перевізника за шкоду, заподіяну пасажиром, багажу, вантажу і пошті.
19. Страхування відповідальності експлуатанта аеропорту (аеродрому, вертодрому, постійного злітно-посадкового майданчика) за шкоду, заподіяну третім особам.
20. Страхування відповідальності експлуатанта цивільного повітряного судна комерційної авіації.
21. Страхування відповідальності морського судновласника.
22. Страхування відповідальності організацій, що надають послуги з аеронавігаційного обслуговування, за шкоду, заподіяну третім особам.
23. Страхування відповідальності перевізника та виконавця робіт, пов'язаних з обслуговуванням морського транспорту, щодо відшкодування шкоди, заподіяної

пасажирам, багажу, пошті, вантажу, іншим користувачам морського транспорту та третім особам.

24. Страхування відповідальності судновласника (перевізника, фрахтівника) за договором морського перевезення за шкоду, заподіяну життю та здоров'ю пасажирів під час користування морським транспортом.

25. Страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції.

26. Страхування відповідальності, яка виникає внаслідок використання наземного транспортного засобу (у тому числі відповідальності перевізника).

27. Страхування громадян, які від'їжджають за кордон. Асистанс.

28. Страхування електронного обладнання.

29. Страхування залізничного рухомого складу.

30. Страхування засобів водного транспорту.

31. Страхування іншої відповідальності (крім визначеної у класах 10, 11, 12).

32. Страхування майна, що перевозиться [включаючи вантаж, багаж (вантажобагаж)].

33. Страхування машин від поломок.

34. Страхування наземних транспортних засобів (крім залізничного рухомого складу).

35. Страхування повітряних суден.

36. Страхування працівників замовника авіаційних робіт, працівників інших організацій, задіяних у виконанні авіаційних робіт, та осіб, які забезпечують технологічний процес під час виконання авіаційних робіт.

37. Страхування членів екіпажу повітряного судна та іншого авіаційного персоналу, страхування осіб, які мають право перебувати на борту повітряного судна на законних підставах без придбання квитків.

38. Сутність страхування кредитів.

39. Сутність та порядок укладання договору страхування.

40. Сутність та характерні ознаки страхових послуг.

41. Суть страхової послуги із страхування життя.

42. Суть страхової послуги із страхування підприємницьких ризиків.

43. Характеристика класів страхування життя. Таблиця смертності.

44. Характеристика ризиків та напрямів страхування цивільної авіації.

45. Характеристика страхування поруки (гарантії).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Журавка О. С., Бухтіарова А. Г., Пахненко О. М. Страхування : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2020. 319 с.

2. Клапків Ю. М. Ринок страхових послуг: концептуальні засади, технічні інновації та перспективи розвитку : монографія.. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 568 с.

3. Мельник Т. А., Сибірцев В. В. Страхування : навч. посіб. Кропивницький: ПП «Ексклюзив Систем», 2022. 307с.

4. Про страхування : Закон України від 18 лист. 2021 р. № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1909-IX?msclid=76cc49d6b5ac11ec81%20de9b33d00654e1#top>

5. Сосновська О.О. Страхування: навч. посіб. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 328 с.

6. Страхові послуги: у схемах і таблицях : навч. посіб. / укл. : М.П. Федішин. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 208 с.

7. Терещенко Т. Є., Заволока Л. О., Пономарьова О. Б. Страхування (у схемах, таблицях, коментарях): навч. посіб. Дніпро : Ун-т мит. справи та фінансів, 2020. 220 с.

Допоміжна:

1. Богріновцева Л., Бондарук О., Ключка О. Фінансова безпека страхового ринку: теоретичний аспект. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. 2023. № 4. С. 216-226. URL: <https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe/article/view/91/104>

2. Богріновцева Л., Бондарук О., Ключка О. Шляхи протидії страховому шахрайству в сучасних умовах розвитку. *Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій*. 2024. №1(13). С.107-117. URL: <https://journal.eae.com.ua/index.php/journal/article/view/255>

3. Богріновцева Л.М., Ключка О.В., Заїчко І.В. Розвиток та впровадження інноваційних підходів до фінансового управління страховими компаніями в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2024. № 60. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3608>

4. Богріновцева Л.М. Особливості та перспективи цифровізації страхової діяльності. *Фінансовий простір України в умовах глобалізаційних і деглобалізаційних трансформацій*: монографія / за наук. ред. д-ра екон. наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України С. В. Онишко. Ірпінь: Державний податковий університет, 2023. С. 549-579. URL: <https://ir.dpu.edu.ua/items/a01d46e8-0269-4b3b-a931-c8913a4e9c6a>

5. Богріновцева Л.М., Венгуренко Т.Г. Реалізація податкового потенціалу страхових компаній в Україні. *Податковий потенціал фінансових та нефінансових корпорацій України*: монографія / С.В. Онишко, Ю.М. Коваленко, І.І. Чуницька та ін.; за наук. ред. д.е.н., професора С.В. Онишко. Ірпінь: Університет ДФС України, 2021. С. 195-201

6. Говорушко Т.А. Страхові послуги: навч. посіб. / 3-є видання. Київ : ЦУЛ, 2019. 376 с.

7. Ключка О., Богріновцева Л. Розвиток страхування в Україні в умовах ризиків пандемії та війни. *Економіка та суспільство*. 2024. №70. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-15>

8. Кодекс торговельного мореплавства України: 23 травня 1995 р. № 176/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176/95-%D0%B2%D1%80#Text>

9. Олійник О.В., Нагаєва Г.О. Страхування: навч. посіб. Харків: Стильна типографія, 2020. 256 с.

10. Онишко С.В., Богріновцева Л.М., Ключка О. В. Трансформація страхового ринку України в умовах сьогодення. *Інтернаука. Серія: Економічні науки*. 2023. №9. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2023-9-9147>

11. Організаційно-правове забезпечення страхової діяльності в Україні: навч.-метод. посіб. (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання) / Є. О. Харитонов, О. І. Сафончик, О. С. Адамова та ін. Одеса : Фенікс, 2020. 121 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/12593>

12. Плиса В. Й. Страхування: підруч. / 2-ге вид, виправлене й доповнене. Київ : Каравела, 2019. 512 с

13. Повітряний кодекс України: Закон України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17#n1076>

14. Податковий кодекс України: Закон України від 02 грудня 2010 р. №2755-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

15. Прасолова С. П., Карцева В.В. Інститути міжнародного страхового ринку: навчальний посібник+навчальний тренінг. Київ:, «SBA-Print», 2020. 568 с.

16. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22 травня 2003 р. № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>

17. Про затвердження Авіаційних правил України «Порядок та умови здійснення страхування ризиків цивільної авіації»: наказ Державної авіаційної служби України від 05.12.2023 р. № 768. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2200-23#Text>
18. Про затвердження Положення про особливості укладення договорів страхування зі споживачами: постанова Правління Національного Банку України від 20.12.2023 р. № 175. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0175500-23#Text>
19. Про затвердження Положення про характеристики та класифікаційні ознаки класів страхування, особливості здійснення діяльності зі страхування та укладання договорів за класами страхування: постанова Правління Національного Банку України від 25.12.2023 р. № 182. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0182500-23#Text>
20. Про затвердження Порядку та умов страхування на автомобільному та міському електричному транспорті: наказ Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України від 22.07.2024 р. № 671. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1297-24#Text>
21. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: Закон України від 21 травня 2024 р. № 3720-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3720-20#n781>
22. Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою: Закон України від 9 лютого 2012 р. № 4391-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4391-17#Text>
23. Таблиці народжуваності, смертності та середньої очікуваної тривалості життя 2020 : статистичний збірник. Київ : Державна служба статистики України, 2021. 68с.
24. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
25. Чуницька І.І., Богріновцева Л. М. Особливості діяльності страхових компаній на фінансовому ринку України в умовах воєнного стану. *Інфраструктура ринку*. 2023. Вип. 71. С. 251-258. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2023/71_2023/46.pdf
26. Чуницька І. І., Богріновцева Л. М., Ключка О. В. Аналіз впливу сучасних технологій на розвиток страхового бізнесу в Україні. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. №7. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14603795>
27. Kovalenko Yu., Tkachenko N., Kvasnytska R., Bohrinovtseva L., Hrubliak O. Assessment of the Solvency of Insurance Companies on the Basis of Comprehensive Risk Accounting. *37th IBIMA Conference*: 30-31 May 2021, Cordoba, Spain. URL: <https://ibima.org/accepted-paper/assessment-of-the-solvency-of-insurance-companies-on-the-basis-of-comprehensive-risk-accounting/>
28. Kuzior A., Zakharkina L., Kubaščíkova Z., Chentsov V., Lyeonov S. Insurance market transparency research trends: bibliometric analysis. *Insurance Markets and Companies: Analyses and Actuarial Computations*. 2023. Vol. 14. №1. Pp. 136-152. URL: https://www.researchgate.net/publication/376877436_Insurance_market_transparency_research_trends_Bibliometric_analysis
29. Skaf Y., Eid C., Thrassou A., ElNemar S., Rebeiz K. S. Technology and service quality: achieving insurance industry customer satisfaction and loyalty under crisis conditions. *EuroMed Journal of Business*. 2024. URL: https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/emjb-01-2024-0027/full/html?utm_source=chatgpt.com
30. Sukmawan R., Zulganef Z. The influence of insurance service reputation, customer relationship management, and price attractiveness on insurance service customer experience: a literature review. *International Journal of Business Economics and Social Development*. 2023. Vol. 4. №1. Pp. 32-37. URL: https://www.researchgate.net/publication/368232779_The_Influence_Of_Insurance_Service_Reputation_Customer_Relationship_Management_And_Price_Attractiveness_On_Insurance_Service_Customer_Customer_Experience_A_Literature_Review

31. Tkachenko N., Kovalenko Y., Bohrinovtseva L. New Methods in Assessing the Risks and Solvency of Insurance Companies. *Journal of Eastern Europe Research in Business and Economics*. 2022. Vol. 2022 (2022). URL: <https://ibimapublishing.com/articles/JEERBE/2022/765785/765785.pdf>

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Інтернет-журналу Forinsurer. URL: <http://forinsurer.com/>
3. Офіційний сайт Ліги страхових організацій України. URL: <https://uainsur.com/>
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua>
5. Офіційний сайт Моторного (транспортного) страхового бюро України. URL: <https://mtsbu.ua/>
6. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>
7. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Федерації страхових посередників України. URL: <http://fspu.com.ua/>

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування, протокол №14 від 10 червня 2025р.